

LOOP NAAR DE POMP?!

INSPIRATIEGIDS

Tips & tricks om van je eigen school een waterbewuste school te maken. Verslag van het educatieve waterproject uit Sint-Niklaas schooljaar 2012-2013.

**LOOP
NAAR DE
POMP?!**

**MAAK VAN JE SCHOOL EEN
WATERBEWUSTE SCHOOL**

Educatief project rond duurzame
ontwikkeling voor Sint-Niklase
secundaire scholen

BREDE KANSEN VOOR EDUCATIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

Voorwoord

Met Loop naar de pomp?! ‘zoomen we in’ op het thema water. Bij ons en in de wereld. Zo willen we leerkrachten en hun leerlingen helpen om concrete en haalbare stappen te zetten om water te besparen en van hun school een waterbewuste school te maken.

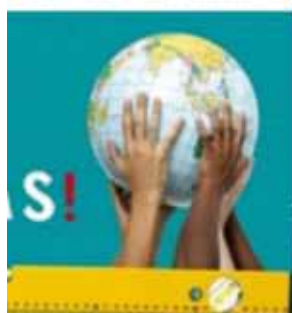
12 Sint-Niklase secundaire scholen gingen in op onze oproep en werkten het hele schooljaar aan het thema water. De scholen hadden de keuze uit gratis workshops en uitstappen. Ze konden ook een beroep doen op procesbegeleiding. Draaischijf van het hele gebeuren was de website www.loopnaardepomp.be.

Orgelpunt van Loop naar de Pomp?! was de grote slotactie op Wereldwaterdag 22 maart 2013.

Deze brochure geeft een verslag van de ervaringen van de deelnemende scholen. De nadruk ligt op het educatieve traject.

We hopen dat andere scholen zich hier door laten inspireren om ook een waterbewuste school te worden.

Hanne
Berkenboom humaniora

SAMENWERKEN MAAKT STERKER

Inleiding

In de zomer van 2011 gaan MOS Oost-Vlaanderen en PROTOS met veel plezier in op de vraag van Bevrijde Wereld om in Sint-Niklaas een lokale versie te organiseren van het educatieve traject 'Inzoomen op water' voor secundaire scholen.

Van bij het begin besluiten we toe te werken naar een groot slotmoment op Wereldwaterdag 22 maart 2013. Dan moeten zoveel mogelijk jongeren meestappen met de actie 'Walk for Water'. We spelen even met het idee om de scholen naar de oude stadspomp te laten stappen. Dit idee wordt uiteindelijk niet uitgevoerd, maar het schenkt ons wel de titel van ons traject: 'Loop naar de Pomp?!'.

Snel betrekken we ook andere partners bij het project. In 2013 is het thema van de jaarlijkse wereldwaterdag 'Water Cooperation'. Samenwerking dus. 'Loop naar de Pomp?!' geeft alvast het goede voorbeeld.

Bevrijde Wereld geeft samen met Stad Sint-Niklaas en Oxfam Wereldwinkel Sint-Niklaas vorm en inhoud aan de lokale verankering. De niet-lokale partners PROTOS, MOS Oost-Vlaanderen en Kleur Bekennen Oost-Vlaanderen zorgen voor de procesbegeleiding in de scholen.

Dat samenwerking wel degelijk loont, mag blijken uit het grote aanbod dat we de deelnemende scholen kunnen bieden. Workshops en uitstappen worden gratis aangeboden en stimuleren leerkrachten en leerlingen tot eigen waterinitiatieven op hun school.

Verder zorgt de 'Loop naar de Pomp?!'-ploeg voor een educatieve wandelbrochure, een website www.loopnaardepomp.be, organiseert zij 2 studienamiddagen en organiseert ze het slotmoment op Wereldwaterdag 22 maart.

In het kader van Loop Naar De Pomp?! ontwikkelt Bevrijde Wereld bovendien de WereldWaterWorkshop.

EEN SCHOOLJAAR LANG WERKEN AAN WATER

Stap 1 : Creëer een draagvlak op school. Iedereen doet mee

Je staat er niet alleen voor. Water kan aan bod komen in zowat alle vakken. Je kan ongetwijfeld ook terecht bij de milieu- en/of noord-zuidwerkgroep, leerlingenraad, ... Met het thema water heb je bovendien geluk. Het is ongelooflijk boeiend en verweven met zowat alle facetten van ons leven. Als leerlingen, directie en personeel inzicht krijgen in de waterproblematiek, dan heeft het project alle kans op slagen.

Stap 2 : Nulmeting: wat weten én kunnen leerlingen?

Leg een lijst van 10 vragen rond water voor aan je leerlingen. Zo kan je nagaan met welke waterthema's je leerlingen al meer vertrouwd zijn en welke nieuwe wateraccenten je als leerkracht kan aanboren. Als je de vragenlijst afneemt aan het begin van het waterproject én op het einde, kan je de beginsituatie vergelijken met de eindsituatie waardoor je een idee hebt van je impact.

Stap 3 : Kick-off

Laat de hele school weten dat je aan water werkt. Je kan de wateraffiches van Good Planet tentoonstellen. Een film vertonen voor de derde graad. De schoolradio gebruiken. De leerlingen van de tweede graad een quiz laten opstellen voor de eerste graad. Een ludieke titel voor het traject bedenken. ...

Je kan ook nadenken over een spandoek of banner die gedurende de loop van het watertraject de schoolgevel siert (zie p.9)

Zo verbreed je het draagvlak op school: hoe meer mensen gemotiveerd zijn, hoe makkelijker het is een succesvol project te realiseren.

Stap 4: Aan de slag met je klas, met de werkgroep, met de hele school, ...

Sensibiliseren

Bewust maken, enthousiast maken, warm maken.

In deze fase van het traject willen we alle doelgroepen en actoren in de school gevoelig maken voor het watertraject.

Inventariseren

Door te inventariseren kun je onder meer de manier waarop de school met water om- gaat kritisch evalueren. En bijsturen! Je hebt natuurlijk ook oog voor water in de we- reld. ‘Milieu’ houdt niet op aan de schoolpoort.

Tijd voor actie!

Zoek zoveel mogelijk manieren om spaarzaam met water om te gaan en voer die uit op bv. een waterarme dag op school.

Schrijf in een groep een brief aan de gemeente en/of aan de intercommunale en vraag hoe zij aan duurzaam waterbeheer doen. Stel op basis daarvan een aantal goede, makkelijke en duurzame maatregelen voor.

Al de waterbesparende acties in de school kunnen ertoe leiden dat de waterfactuur sterk vermindert.

Jullie kunnen uiteraard deze acties kaderen binnen www.wereldwaterdagat-school.be

Stap 5 : eindmeting (zie ook stap 2)

Bij de eindmeting kan je de volgende vragen stellen: Wat vinden we van ons traject. Lessen voor de toekomst: wat behouden we?

Wat passen we aan?

Wat moeten we anders aanpakken?

TIP voor de directie

Je hebt als directie een voorbeeldfunctie. Jouw steun aan het project is dus onontbeerlijk. Het is een belangrijke stimulans zowel voor leerkrachten als voor leerlingen. Toon dat je echt achter het project staat. Maak bv. je eigen fairtrade T-shirt met waterslogan en trek die aan.

NAAR EEN WATERBEWUSTE SCHOOL IN DRIE STAPPEN

*Voor het traject **Loop naar de Pomp?**! kregen de scholen volgende opdrachten* voorgeschoteld.*

*Verslag van hun realisaties op volgende bladzijden.

Sensibiliseren Maak je leerlingen enthousiast	Inventariseren Haal de Sherlock Holmes in jullie naar boven!	Tijd voor actie!
<p>Startmoment op school: ontwerp je eigen water-banner.</p> <p>Er komt een grafisch ontwerper naar de school om samen met de leerlingen een banner te ontwerpen over het thema water. Deze banner pronkt gedurende het hele jaar aan de gevel van jouw school. Zo kan iedereen zien dat jouw school een waterbewuste school is.</p>	<p>Inventariseer lekverliezen op je school. Lekken zijn belangrijke oorzaken vanodeloos waterverbruik. Op jaarbasis kan dit om grote hoeveelheden water gaan.</p> <p>Op watersafari in de supermarkt. In het Zuiden verklaren ze ons gek. Waarom met flessen water zeulen, als er lekker, goedkoop en veilig drinkbaar water uit de kraan stroomt in je eigen huis?</p> <p>Sherlock Holmes achterna. Anders eten, kan water besparen. Speel voor waterdetective, en zoek op internet naar meer informatie over virtueel of indirect water.</p>	<p>Organiseer een Weinig-Water-Dag. Zoek zoveel mogelijk manieren om spaarzaam om te gaan met water. Zet al je waterarme ideeën om in de praktijk.</p> <p>Gebruik meer regenwater. Stel met je leerlingen een regenton-comité samen dat op zoek gaat naar verschillende manieren om regenpijpen aan te sluiten op een regenton. Bedenk ook een communicatiestrategie om dit bekend te maken.</p> <p>Waterbrieven Schrijf in groep een brief aan de gemeente en/of aan de waterintercommunale. Vraag hen naar de manier waarop zij aan duurzaam waterbeheer doen.</p> <p>Doe mee aan het slotmoment op Wereldwaterdag</p>

Startmoment

Als startmoment kregen de scholen een grafisch ontwerper over de vloer die samen met de leerlingen een banner ontwierp over het thema water.

“Leerlingen van klas 131 uit het 3de jaar Bouw kwamen na een brainstorm en een as- sociatieoefening over water met volgende slogan op de proppen: ‘Heel de wereld waterpas.’ Achterliggend idee is dat iedereen - waar ook ter wereld - recht moet hebben op water. Het onevenwicht tussen Noord en Zuid moet worden weggewerkt. De lat moet gelijk liggen. Waterpas dus! Dat de jongeren bouw dagelijks met een waterpas aan de slag gaan is natuurlijk ook mooi meegenomen.” VTS 3

“Onze leerlingen namen het heft stevig in handen. Naast de slogan ontwierpen ze ook de beelden voor de banner. De ‘beste’ beelden werden door de leerlingen geselecteerd. Op deze manier werd de betrokkenheid van de leerlingen bij het project groter. Het is hùn banner. Hùn project.” SBSO Baken

“De onthulling van de banner was een mooi moment waarbij de hele school werd betrokken.” Berkenboom Humaniora

“Onze leerlingen zijn fier op hun banner!” KA Sint-Niklaas

“Poseren met onze banner voor de wereld- kaart leek ons een goed idee!” OLV Presentatie Handel en Toerisme

Tip

Het is óns project! Leerlingen die betrokken zijn bij een actie moeten het gevoel krijgen dat de actie van hen is, en niet enkel voor hen. Actieve betrokkenheid en participatie zijn de sleutel tot enthousiaste projecten met duidelijke resultaten.

WARM MAKEN, BEWUST MAKEN EN MOBILISEREN

Sensibiliseren

Om acties en projecten over water te doen slagen is een aanstekelijke campagne meer dan een must. Betrek hierbij meteen je leerlingen. Wie goed geïnformeerd is en inzicht heeft in de problematiek, zal zich meer betrokken voelen én enthousiast helpen zoeken naar oplossingen.

“de banneractie was een schot in de roos. De hele school was op de hoogte dat we met het waterproject zijn gestart...
...Onze 1stejaars namen een interview af met grootouders over watergebruik vroeger en nu. Een zeer verrijkende ervaring voor de leerlingen. ...

...Op vrijdag 25 januari hielden de leerlingen en leerkrachten de startactie van ‘Loop Naar De Pomp?!’. De leerlingen kregen via een muzikale kick-off niet alleen een informatief maar ook een creatief startmoment.” Berkenboom Humaniora

“Samen met de leerlingen hebben we de film ‘Tambien la lluvia’ bekeken. In de lessen geschiedenis zorgden voor we een inleiding op deze film”

OLV Presentatie Handel en Toerisme

“Een begrip als ‘virtueel water’ was onbekend voor onze leerlingen. De waterimpact van vlees was confronterend”

Berkenboom Humaniora

Over Palanka : ‘Dit was heel interessant en bruikbaar. Deze workshop kan perfect geïntegreerd worden in de lessen aardrijkskunde, maar was ook gelinkt aan andere vakken.’ OLV Presentatie Handel en Toerisme

Tip

Systeendenken: duurzaamheidsvraagstukken over water vragen om een geïntegreerde benadering waarbij de verschillende aspecten niet van elkaar mogen worden losgeweekt (op zoek naar dynamische processen en minder naar feiten) én Nieuwe Kennis: bv inzicht in indirect watergebruik (de water-voetafdruk) zijn twee principes bij educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO)
Meer hierover in de publicatie ‘De vlag en de lading’. Gratis te downloaden via <http://www.lne.be>”

‘Van Afvoer tot Zeespiegel’. Een stadsverkenning met water als kompas langs 16 waterknooppunten in de stad.

Deze publicatie kun je ook als pdf downloaden vanop www.loopnaardepomp.be

Een waterwandeling kun je in elke gemeente organiseren. Zoek plaatsen die iets zeggen over water en stippel zelf je route uit. Vergeet de link met het Zuiden niet.

Open je ogen en oren en je kan niet anders concluderen Water is overal.

CIJFERS EN FEITEN OVER WATER

Inventariseren

Door te inventariseren kun je onder meer de manier waarop de school met water omgaat kritisch evalueren. Je kan ook een kijkje nemen in de omgeving van de school. Is er oppervlaktewater in de buurt? Hoe wordt het afvalwater gezuiverd? En hoe zit het met cijfers en feiten over water in de wereld?

“Wij trokken met de leerlingen de stad in op zoek naar water. We maakten hiervoor gebruik van de stadswandeling.”

SBSO Baken

“Leerfase 6 ging op jaarlijks bezoek naar de wereldwinkel in functie van hun godsdienstlessen. Dit jaar kreeg het bezoek een extra invulling door de focus op water. Onze leerlingen treden niet zo makkelijk uit hun eigen leefwereld, maar door dit initiatief probeerden we hun kijk op de waterproblematiek wel wat mondialer te maken...

“... De leerlingen voerden samen de Milieuvadwieswinkel een waterscan uit. Een deskundige screende, samen met directieleden, leerkrachten én leerlingen, het schoolgebouw op waterlekken”

VTS 3

“Het bezoek aan het pompgebouw was bijzonder op maat van onze leerlingen. Ook de kennismaking met het waterzuiveringsstation werd erg gesmaakt. We willen dit graag volgend jaar terug inplanen.” VTS 3

Tip

Hou het niet enkel bij pure feiten. Ga ook op zoek naar de achterliggende processen (systeemdenken).

Waar komen de rozen voor Valentijnsdag vandaan? Door wie werden ze gemaakt en in welke leef- en werkomstandigheden?

Of bekijk eens een luchtfoto van de Dominicaanse Republiek en Haïti.

Tip

Om over na te denken: minder flessenwater, meer kraantjeswater. Minder kraantjeswater, meer regenwater!

Inventariseren

“Onze jongeren zijn vooral geschrokken van de cijfers. Dit gaf onder meer aanleiding tot een discussie over kraantjes-versus flessenwater”

VTS 2

“Onze school stond op donderdag 18/10 in het teken van duurzaamheid en solidariteit. Terwijl het zesde jaar zwoegde voor Zuiddag werkten de vijfdejaars een hele dag rond duurzaamheid. Op het programma stonden workshops van Oxfam Wereldwinkels, het Palanka spel van PROTOS, workshops van Vredeseilanden, ...

Heilige Familie

“Er is bij ons een besef gegroeid: Water is geen probleem van het zuiden. Het is een wereldprobleem”

Berkenboom Humaniora

De inleefreizigers van Dwagulu Dekkente/Bevrijde Wereld hadden een themalessen voorbereid. Zij vertelden vanuit hun ervaringen in Senegal hoe het in de wereld met het water gesteld is. Er werden filmpjes getoond over waterkwaliteit, foto's over watervoorziening en de leerlingen ontdekten waarom het beter is om kraantjeswater te drinken in plaats van flessenwater...”

Heilige Familie

Met de vakleerkrachten Frans gingen we aan de slag met de Franstalige educatieve web-site van PROTOS 'Nous en se Mouille'. Le tour de l'eau du Nord au Sud.

"Mijn collega's en ikzelf hebben tijdens de projectweek 'Loop naar de Pomp?!' veelvuldig gebruik gemaakt van zowel het geschreven lesmateriaal als van de beschikbare filmpjes.

Kort na de lessen vertelden leerlingen uit 5 Info dat zij sinds de dag dat zij hun dagelijks waterverbruik berekend hadden, beduidend minder lang onder de douche staan. Meerdere meisjes uit 6ST zegden geschandaliseerd geweest te zijn toen ze in een filmpje zagen in welke omstandigheden hun sexegenoten naar het toilet moeten gaan en welke gevaren ze dan liepen. Ze prezen zich gelukkig in een omgeving te leven waar men veilig en comfortabel zijn behoefte kan doen en engageerden zich om voortaan acties te ondersteunen die het (sanitair) welzijn van mensen in het Zuiden ten goede komen. ... De stellingendiscussie rond de zinvolheid van hulpverlening in 6BI heeft de leerlingen met hun vooringenomenheid geconfronteerd en hen minstens doen nadenken over de juistheid van hun argumentatie....

Dit alles kaderde binnen de vakoverschrijdende eindtermen en de leerplandoelstellingen. Het aanwakkeren

van solidariteitsgevoel ging gepaard met concrete leerwinst. Broederschool afdeling handel

Werken rond "water" is voor ons vertrouwd terrein. In het vak PAV gaan wij met de derdes namelijk elk jaar enkele weken rond dit thema aan de slag. De leerkrachten hebben een eigen bundel gemaakt waarin heel wat aspecten van PAV verwerkt zijn. Leesvaardigheid, fysica, gezondheid, aardrijkskunde, milieu-impact, spreekvaardigheid, armoede, ... , het krijgt allemaal een plaatsje in de lessen rond "water, het blauwe goud".

Berkenboom Technisch

Tip

Educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO) houdt rekening met emotionele aspecten én is gericht op waardeontwikkeling. Een mens is meer dan een bundel hersenen. Hij/zij heeft ook een hart en handen. Emotie en Waarden zijn ook twee EDO-principes. Zie de Vlag en de lading.(p.11)

ACTIE, ACTIE, EINDELIJK EENS ACTIE

Tijd voor actie

Iedereen is gesensibiliseerd. Metingen liggen achter de rug. Reflecties zijn bezig. Hoog tijd voor actie!

“...In het kader van ons project op school en onze plannen voor het schoolfeest zijn we ook water gaan halen op verschillende plaatsen in Sint-Niklaas. Heel ons schoolfeest zal in het thema ‘water’ staan. Het water dat we verzameld hebben op de verschillende plaatsen in Sint-Niklaas zal omgevormd worden tot bevroren structuren. Deze structuren zullen op het schoolfeest smelten en door een zelfgemaakte zuiveringsinstallatie lopen. ...Ook zijn er rond het thema water verschillende gedichten gemaakt.”
SBSO Baken

“Naar aanleiding van Wereldvoedsel-dag maakten we kennis met de actie “Denk Globaal Eet Lokaal”. We bekeken de grote impact van water op de productie van voedsel. De leerlingen van 6 toerisme maakten vegetarische hapjes en deelden die uit aan de rest van de school. Of hoe duurzaam heel lekker kan zijn!”

OLV Presentatie Handel en Toerisme

“De leerlingen van Leerfase 3 namen deel aan het slotmoment op 22 maart. Ze kwamen goed voorbereid naar de actie en wisten perfect waarom we die dag op straat kwamen. In de lessen Crea maakten de leerlingen trouwens een eigen rapnummer rond de waterproblematiek.”

VTS 3

Tip

Leren door te doen. Duurzaamheidskwesties aanpakken leer je vooral door persoonlijke ervaring. Leren moet daarom gericht zijn op handelingsbekwaamheid. Het moet mensen leren omgaan met gevoelens van angst en bezorgdheid over wat misloopt én hen de moed en het engagement bijbrengen om zelf acties te ondernemen.

We leren veel door zelf in actie te komen. Deze acties dienen niet zozeer om een probleem op te lossen, wél om de nodige competenties te verwerven om als burger te kunnen participeren in de samenleving.

Uit ‘de Vlag en de lading’.

Wist je dat...

Er voor 200 g rundvlees
3960 l water nodig is!

De watervoetdruk (WV) is een maat voor het watergebruik van een product, gemeten over de hele productieketen. De watervoetdruk geeft dus een beeld van de hoeveelheid verbruikt water in een product.

5000 KINDEREN EN JONGEREN MANIFESTEREN VOOR WATER

Wereldwaterdag

Jaarlijks roepen MOS en PROTOS alle scholen in Vlaanderen en Brussel op om mee te stappen in de internationale actie “The World Walks for Water & Sanitation”.

Niet minder dan 282 scholen en 46.000 kinderen en jongeren stapten voor water. Samen goed voor 250.000 km. Daar zijn we heel erg fier op.

“Ook in Londen hebben ze onze actie opgemerkt. Dit lezen we op de site van The World Walks for Water.

“In Belgium, an incredible 46,037 children from 282 schools will collectively walk 247,695 km in celebration of World Water Day!” Inderdaad: incredible!

De rol van de Sint-Niklase scholen in dit succes is niet te overschatten. Zo’n 5.000 leerlingen en scholieren van verschillende Sint-Niklase scholen maakten een waterwandeltocht door het centrum van de stad. Solidair met hun leeftijdsgenoten in het Zuiden.

Mét de percussie-fanfare op kop.

Dat de jongeren niet onvoorbereid op straat kwamen, kon je lezen op voorgaande pagina’s.

Na een schooljaar lang werken aan én rond water was deze actie op Wereldwaterdag het slotmoment van ‘Loop naar de Pomp?!’ Omdat we leerlingenparticipatie hoog in het vaandel voeren vroeg Loop naar de Pomp?! uitdrukkelijk aan jongeren om het woord te nemen op de slotactie en de motto’s van de Walk for Water toe te lichten. (zie p.12). Drie vertegenwoordigers deden in naam van alle Sint-Niklase scholen een oproep aan de aanwezige politici, waaronder Vlaams minister van Leefmilieu Schauvliege, om hun beloftes inzake water hard te maken.

Omdat dorst een onrecht is! Omdat onderwijs een recht is!

Omdat we spaarzaam moeten opspringen met ons milieu!

Met de Walk for Water willen we het blikveld verruimen. We kijken niet enkel naar het hier en nu maar ook naar elders en later. De actie leidt ook tot een groter inlevingsvermogen en doet de deelnemers stilstaan bij de verschillende aspecten van de waterproblematiek. De actie stimuleert om verbanden te leggen.

Om over na te denken:

“We kunnen heel wat
rebellie gebruiken.”

Vandana Shiva
(activiste en weten-
schapper uit India)

EEN OPROEP AAN DE POLITICI AAN DE HAND VAN DRIE MOTTO'S

Omdat onderwijs een recht is!

Vrijdagmorgen 7 uur. Ergens in Sint-Niklaas: Helena wordt wakker. Een douche om wakker te worden. Daarna ontbijt. Thee, cornflakes en een boterham met choco. Om 7h50 vlug jas aan en boekentas bij elkaar grabbelen. Samen met klasgenoten Dries en Joke van om de hoek fietsen naar school. Alweer een schooldag. Gelukkig is het straks weekend.

Vrijdagmorgen 7 uur. Ergens op het platteland in Mali. Aminata is samen met haar jongere broertje Abdou op weg naar de waterput op zo'n 4 km van haar huis. Straks zal ze zo'n 15 liter drinkbaar water terug naar huis dragen. Een zware opdracht, maar gelukkig is ze het gewoon. Later in de namiddag zal ze het traject nog een keer afleggen. Haar broertje niet. Die mag straks naar school. Aminata had ook graag verder gestudeerd. Maar dat is helaas niet mogelijk. Morgen is het zaterdag en wacht haar opnieuw een wandeling naar de waterput. Vandaag wandelen we solidair met Aminata en Abdou en vele andere kinderen en jongeren in het Zuiden. Omdat ook zij een boekentas zouden moeten dragen en geen water.

Omdat onderwijs een recht is!

Heilige Familie

Omdat dorst een onrecht is!

Miljoenen mensen stappen elke dag gemiddeld 6 kilometer, gewoon om het water te halen voor hun basisvoorzieningen. Zij hebben geen kraantje waar drinkbaar water uitstroomt. Miljarden hebben zelfs geen schone (en veilige !) plaats om naar het toilet te gaan. Het gebrek aan zuiver water zorgt voor een vicieuze cirkel van ziekte, beperkte levensverwachting en armoede. Zo meteen stappen we solidair met onze leeftijdsgenoten in het Zuiden door onze stad voor water. Door te stappen op deze wereldwaterdag willen we mensen doen nadenken over de waterproblematiek en willen we bij de politici het belang van water onderstrepen. Op deze wandeling ervaren wij wat het betekent om ergens ver weg water te gaan halen omdat er geen waterleiding is. Deze wandeling is daarom ook een oproep aan politici, zowel lokaal als nationaal en internationaal, om onze bezorgdheid kenbaar te maken over het gebrek aan waterleidingen en toiletten in het Zuiden. Met deze actie willen we een signaal geven om de nodeloze dood van 4000 kinderen per dag een halt toe te roepen. Politici, neem jullie verantwoordelijkheid op! Omdat dorst een onrecht is!
Koninklijk Atheneum

Omdat we spaarzaam moeten omspringen met onze planeet

Voor ons is het vanzelfsprekend. We draaien de kraan in de keuken of de badkamer open en er komt helder én drinkbaar water uit.

Dat wil natuurlijk niet zeggen dat we niet spaarzaam moeten zijn met water. De kraan laten lopen terwijl je je tanden poetst is zinloos en pure verspilling. Veel mensen uit het Zuiden zouden ook grote ogen trekken wanneer ze zouden zien dat we onze auto wassen met perfect drinkbaar water! Hoewel er dus geen tekort is moeten we goed

en spaarzaam omspringen met ons water. Waarom geen regenwater gebruiken? Bovendien is het aangeraden om ons water zo weinig mogelijk te vervuilen. Wist je dat wetenschappers in zeevissen chemische elementen aantreffen afkomstig van de wc-blokjes die we in onze toiletten hangen? Milieu- en watervriendelijke producten gebruiken is dus zeer waardevol. We moeten proberen de omschakeling te maken van watergebruiker tot waterbewaker. We hebben maar één planeet. En daar moeten we dus spaarzaam mee omspringen.

Berkenboom Humaniora!

“Wij voorzien een opleiding loodgieterij. In deze optiek staan we met onze school een streepje voor op andere scholen. De leerkrachten van deze opleiding zijn de aanspreekpunten voor eventuele waterlastproblemen. De leerkrachten trachten dan ook samen met de leerlingen het probleem op te sporen en te verhelpen. Omdat een groot aantal zaken leerstof is voor deze leerlingen, is het vanzelfsprekend dat hun betrokkenheid noodzakelijk is.” SBSO Baken

De leerlingen vonden het wel heel leuk dat bijna alle scholen van Sint-Niklaas deelnamen, ze hadden echt het gevoel dat ze er bij hoorden. “ VTS 2

“Ik vind dat wel goed dat we dit met alle scholen van Sint-Niklaas doen. Ik denk dat we met zoveel mensen toch veel meer indruk maken. Het is in elk geval leuk om er aan deel te nemen”

Ine van Berkenboom Humaniora over de Walk for Water.

“De wisselwerking met de andere scholen wordt als een grote plus ervaren.” “OLV Presentatie Handel en Toerisme

MOS Oost-Vlaanderen liet de slot-actie op wereldwaterdag filmen. Je kunt een video bekijken van de slotactie op <http://vimeo.com/62712856> of via www.loopnaardepomp.be Het filmpje geeft een impressie van zowel de actie van het basis- als het secundair onderwijs. Een overzicht van andere acties op wereldwaterdag kun je bekijken op de blog walkforwater-mos.blogspot.com/

Alternatieven zat...

Een ‘Walk for Water’ organiseren is natuurlijk niet de enige manier om je engagement rond water naar buiten te brengen. Ongetwijfeld kunnen jullie zelf een opvallende actie bedenken. Je kunt je ook laten inspireren door de Freeze-actie die MOS en PROTOS organiseerden op Wereldwaterdag 2010. Surf naar <http://www.youtube.com/watch?v=r7Ei7qYg6ow> voor de ‘bewegende’ beelden. Meer dan 1000 leerlingen stonden letterlijk stil bij water. Of misschien heb je meer zin in het ontwerpen van een groot waterkunstwerk op een centrale plaats in je gemeente, zie je meer in het op touw zetten van een flashmob waarbij je enkele minuten zoveel mogelijk lawaai maakt om je waterreizen kracht bij te zetten of maak je liever werk van een even opvallende guerilla-actie als de ‘dirty water campagne’ van Unicef? (<http://www.youtube.com/watch?v=Ug5OdN3QpJI>)

De toekomst

Wereldwaterdag (WWD)

Het initiatief om een Wereldwaterdag in het leven te roepen kwam er op de Aarde-topconferentie van 1992 in Rio de Janeiro (Brazilië). Sinds 1993 wordt elk jaar één aspect van de waterproblematiek in de schijnwerpers gezet. Zo stonden op WWD-1995 de vrouwen centraal. In 2002 werd ingezoomd op de gevolgen van te veel, te weinig en te vuil water. In 2011 was het thema 'stedelijk water'. Voor het eerst leefden toen meer mensen in stedelijk gebied dan op het platteland.

Het aantal krotwoningen nam bovendien vlugger toe dan het aantal kilometers waterleiding en riolering.

In 2012 stond WWD in het teken van 'voedselveiligheid'.

De vraag naar voedsel zal naar verwachting met 70% stijgen tegen 2050. Onder de klimaatveranderende omstandigheden schat men dat 40 tot 70% extra water nodig zal zijn om te voldoen aan de stijgende vraag naar water voor de landbouw (m.i.v. voedsel voor de mens). De klimaatverandering inspireerde ongetwijfeld het thema van de internationale waterdag

2014, nl. 'water en energie'.

Met de Wereldwaterdag willen de Verenigde Naties (VN) mensen en organisaties doen nadenken over water in de meest ruime zin en ook bij politici en bestuurders het belang onderstrepen van een goed en doordacht waterbeheer, zowel stroomopwaarts als stroomafwaarts. Met andere woorden via zo'n themadag willen de Verenigde Naties aandacht vragen voor de enorm grote impact die water heeft op alles en iedereen. Als afval en afvalwater rechtstreeks gedumpt en geloosd worden in het milieu tast dat het oppervlakte- en grondwater aan.

De gevolgen duiken soms jaren later op.

Iedereen heeft recht op water(comfort)

Water is een mooie ingangspoort om na te gaan hoe mensen met de planeet aarde en de grondstof water omgaan. Met het beeld van de communicerende vaten voor ogen, heb je zo al een aanzet om antwoorden te vinden op het toenemend aantal watervluchtelingen die oorden opzoeken met meer

water(comfort). Wereldwaterdag geeft elke keer opnieuw voorzetten om je waterbewustzijn te verfijnen.

Anno 2014 beschikken 2,6 miljard mensen nog altijd niet over enige sanitaire installatie. Ondanks de toemalige inzet van tal van verenigingen hebben 768 miljoen mensen in de wereld hebben nog altijd geen toegang tot zuiver water. Er is wereldwijd vooruitgang geboekt. Sub-Sahara Afrika moet wel een extra tandje bijsteken.

Post-2015

In 2000 beloofden 191 landen om tegen 2015 acht millenniumdoelstellingen te realiseren en zo bij te dragen tot een betere wereld. Er is vooruitgang geboekt. Zeker. Maar het werk is nog niet af. Zo kunnen we de vragende blik van minder gefortuneerde medeburgers die slachtoffer zijn van een niets ontziende economische wedloop niet langer negeren, net zomin als de

bedreigingen voor de ecosystemen. Zo botst de uitbreiding van het watersysteem tegen zijn eigen grenzen aan. Als we de mens willen respecteren en in hetzelfde kielzog water meer naar waarde willen schatten, dan moeten we nog consequenter blijven inzetten op duurzame ontwikkeling. De mobilisaties die Wereldwaterdag wereldwijd inclusief in Vlaanderen en Brussel op gang trekt, tonen aan dat heel wat burgers, jongeren niet het minst, best een aantal kilometers willen stappen, een freeze willen op zetten of lawaai willen maken, om hun eis kracht bij te zetten dat iedereen recht heeft op water(comfort).

Wereldwaterdag 2015

Sluit je aan met jouw school om ook een waterbewuste school te worden. Laat je stem horen en doe mee met de actie. Je leest er meer over op www.wereldwaterdagatschool.be

Voor deze inspiratiegids werd geput uit volgende bronnen:

- De website www.loopnaardepomp.be
- De MOSThemabundel water (raadpleegbaar op de website www.milieuzorgopschool.be)
- De MOSpublicatie Een goede cocktail is het lekkerst. Praktijkboek MOS-Secundair. Verkrijgbaar via je MOSbegeleider.
- De Vlag en de lading - Educatie voor Duurzame Ontwikkeling gratis downloaden via <http://www.lne.be>
- De blog walkforwater-mos.blogspot.com/
- De verslaggeving van de deelnemende scholen aan Loop naar de Pomp?!

Met dank aan de secundaire scholen die deelnamen aan Loop naar de Pomp?!

- Broeders Handel
- Broeders Humaniora
- Instituut Berkenboom Humaniora
- Instituut Heilige Familie
- KA Sint-Niklaas
- OLV Presentatie – Handel en Toerisme
- SBSO Baken
- Technisch Berkenboom Instituut
- Villa da Vinci
- VTS 2
- VTS 3

Loop naar de Pomp?! 2012-2013 was een initiatief van Bevrijde Wereld, DWA- GULU-DEKKENTE, MUNDO LOCO samenwerkingsverband, Oxfam Wereldwinkel Sint-Niklaas, Stad Sint-Niklaas, PROTOS, MOS Oost-Vlaanderen, Kleur Bekennen Oost-Vlaanderen.

DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

De website www.loopnaardepomp.be is nog steeds actief en dient als inspiratiebron. Je vindt er een gevarieerd educatief aanbod voor de secundaire en lagere scholen. Dit aanbod bestaat uit aan te vragen workshops of materiaal waarmee je zelf aan de slag kan.

COLOFON

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-integratie en -subsiëringen
Dienst Milieu-integratie Overheden en Maatschappij - Team Milieuzorg Op School
www.milieuzorgopschool.be

Met medewerking van:

Evita Dhaenens (Kleur Bekennen Oost-Vlaanderen), Anja De Wachter (Stad Sint-Niklaas), Nadia Van den Meersschaut (Oxfam Wereldwinkels Sint-Niklaas) Delphine Van Belleghem, Valerie De Vos en Marleen Van Schoor (Bevrijde Wereld).

Met veel dank aan: de leerkrachten en leerlingen van de Sint-Niklase secundaire scholen.

Redactie:

Mike Stoens (MOS Oost-Vlaanderen) en Johan Verstraete (PROTOS)

Layout en eindredactie:

Dienst Milieucommunicatie en -informatie, Departement LNE

Druk:

Vlaamse overheid

Depotnummer:

D/2014/3241/103

Verantwoordelijke uitgever:

Jean-Pierre Heirman, secretaris-generaal
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel

Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Koning Albert II - laan 20 bus 8 - 1000 Brussel
Telefoon: 02 553 80 11 - Fax: 02 553 80 05 - info@lne.be - www.lne.be